

OBRTNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

«OBRTNI VESTNIK», SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEVILKA DIN 2.— // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRAČAJO. // PRISPEVKI SE NE HONORIRAJO. //

«OBRTNI VESTNIK» PRINAŠA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KRALJA PETRA TRG 8. TELEFON 33-23. // POŠTANJE DOVOLJENO // Z NAVEDBO VIR. // OGLASI IN MALI OGLASI PO STALNEM CENIKU. //

XXIV. LETNIK

V LJUBLJANI, 1. MARCA 1941

ŠTEV. 5 — 6

REBEK JOSIP

Obrtna zbornica

Izpolnil se je dolgoletni sen ideologov ločenega sestava našega gospodarskega predstavništva. Z zakonom je ustanovljena Obrtna zbornica v Ljubljani in s tem je zaključena borba okoli načina sestava gospodarskega predstavništva. Obrtniki smo dobili ustanovo, ki je povsem samostojna in s to samostojnostjo prevzemamo nase vse posle, ki jih je v dosedanj skupni zbornici vršil njen obrtni odsek. Nočemo se poglobljati v ponovne razprave, kaka bistvena razlika nastaja s tem prehodom, ko vsi vemo, da je dela, brige in odgovornosti ravno toliko, če še ne več prešlo od obrtnega odseka na to samostojno ustanovo.

Z ustanovitvijo Obrtne zbornice v Ljubljani se je stvoril nov člen v verigi obrtniških ustanov in se je naša zbornica pridružila k osim že obstoječim svojim posestrinam, katerih osobito beograjska ima za seboj dolgoletne izkušnje in vpeljano ter zgajeno poslovanje. Naši zbornici pritiče sedaj odgovorna naloga, da čim prej spravi v sklad svoje poslovanje in da vzporedno takoj pristopi tudi k ureditvi prisilne obrtniške organizacije, ki je žal s vsiljeno ji reorganizacijo občutno trpela. Brez dvoma je, da uspeh Obrtne zbornice v Ljubljani sloni zgolj na trdno povezani prisilni organizaciji. Zato je tudi nujna potreba, da izpade v okvirju naše prisilne organizacije vsako deljenje svetovno političnih nazorov in morajo biti poklicani k sodelovanju naši najboljši in najposobnejši obrtniški delavci. Le v tem duhu je zagotovljen dokončni uspeh veličine stanovske organizacije in daleč moramo biti od najmanjšega poizkusa voditi take ustanove v duhu strankarsko političnih teženj.

Te dni je bilo izvršenočasno imenovanje novega predsedništva in sveta Obrtne zbornice v Ljubljani, ki se je izvedlo preko obstoječih obrtnih organizacij na osnovi sporazuma dveh političnih skupin. Med imenovanimi člani najdemo poleg redkih izkazanih delavcev na obrtniško-gospodarskem polju, ki so eni več ali manj vidno že dosedaj zastavljali odločno besedo v obrambo našega stanovsko-gospodarskega napredka, tudi imena, ki jih, dasi kot dobri poznavalci obrtniškega položaja celokupne naše ožje domovine dosedaj nismo srečali ali pa celo slišali o njih. Gojimo nado, da čeprav se ta sestava zastopstva po izvršenem imenovanju opira bolj na politične prestiže sodelujočih političnih strank, da je vendar pri vsem tem odločujoče činitelje vodila poštena misel, koristiti s takim imenovanjem gospodarskim interesom slovenskega obrtništva in da moramo biti daleč od sumnje, da se želi tako važni ustanovi postaviti kak političen teater. Naše gospodarstvo živi v dobi najtežjih preizkušenj in interes države zahteva, da mora biti vsak na svojem mestu cel človek in, da danes ni več časa za razne prepirke in spore, ter osebna nesoglasja ali naziranja, s katerimi celokupnost nima nobene zveze. In čeprav je prišlo to imenovanje ter delo okoli njega v neresni čas predpustnih šem, upamo s pravico, da bo to novorojeno dete imelo resnosti in stvarnosti dovolj ter bo pristopilo brez očitkov, sumničenj in sličnega k pozitivnemu in uspešnemu gospodarskemu delu. Le v najožji povezanosti in najtesnejšem a tem bolj odkritosrčnem sodelovanju bo zagotovljen uspeh ustanove, zlasti pa bo tem močnejša njena poslovna podlaga, kakor pa bi bilo to v nasprotnem

Imenovanje v Obrtno zbornico

Ob koncu januarja je bila v Službenih novinah objavljena uredba o ustanovitvi Obrtne zbornice v Ljubljani in o spremembah in dopolnitvah uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah. Ta uredba določa v členu 3, da postavi trgovinski minister v petnajstih dneh trgovinsko-industrijski zbornici in obrtni zbornici predsednika, podpredsednika in svetnike začasnih svetov. Na osnovi te uredbe je sedaj minister za trgovino in industrijo g. dr. Ivan Andres imenoval na predlog bana naše banovine novo predsedstvo in zbornični svet tako za obrtno zbornico kakor tudi trgovinsko-industrijsko zbornico.

Začasni svet Obrtne zbornice

Za predsednika Obrtne zbornice je imenovan g. Karel Kavka, tesarski mojster v Ljubljani, za podpredsednika pa g. Rudolf Žitnik, klepar. mojster v Ljubljani. Člani zborničnega sveta pa so gg. Rebek Josip, ključavničarski mojster, Ljubljana, Urbas Miroslav, klobasičar, Ljubljana, Josip Ambrožič, izdelovatelj gredež iz Ljubnega na Gorenjskem, Vahtar Miho, knjigoveški mojster iz Maribora, Vidmar Karel, pek iz Ljubljane, Sadravec Peter, mlinar in žagar iz Ormoža, Čamernik Franc, ključavničarski mojster iz Cerkelj pri Kranju, Virbnik Franc, krojač iz Šoštanja, Verbič Jurij, čevljar iz Novega mesta, Vrhovec Ivan, krojač iz St. Vida nad Ljubljano, Soč Ivan, kitar iz Maribora, Vimer Alojzij, tesar iz Ptuja, Zalokar Miha, dimnikar iz Radovljice, Lečnik Anton, urar iz Celja, Vrečar Janez, mizar iz Domžal, Musar Jože mesar iz Ljubljane, Rueh Josip, klepar iz Brežic, ing. Likar Boleslav, izdelovalec centralnih kurjav iz Ljubljane.

S tem je imenovan svet Obrtne zbornice v Ljubljani. Mnogi izmed članov tega sveta so že delali v prejšnji skupni zbornici in bodo svoje delo nadaljevali v korist obrtništva, pri čemer jih bodo podpirali tudi tisti zbornični svetniki, ki se dosedaj v tem gospodarskem forumu še niso imeli prilike udeleževati.

Zastopnike Obrtne zbornice čaka veliko dela, kajti vse polno je problemov in vprašanj, ki jih je treba hitro rešiti v korist slovenskega obrtništva. Pri tem delu jim želimo mnogo uspeha.

slučaju. Prepričani smo, da je dobre in poštene volje na obeh straneh dovolj in da so mostovi trdni ter pota dobro ugaljena, da se izpelje ta težka naloga. Kakor hitro pa bi na eni ali drugi strani prevladovali drugačni interesi, potem si bomo dali slovenski obrtniki slabo izpričevalo o naši nekdanji toliko priznani organizacijski sposobnosti.

Zato mislimo, da lahko izrečemo na tem mestu še enkrat odkritosrčno in vročo željo celokupnega slovenskega obrtništva, da mu je napredek in razvoj ter žilava obramba lastnih gospodarskih interesov najbolj na srcu in da potrebuje tudi na čelu svojih predstavništev ljudi kremenitih in poštenih značajev ter takih, ki znajo obvladati svoje politične strasti pred problemi najvažnejših gospodarskih vprašanj.

Zato sledimo vsi klicu našega slovenskega pesnika, ki pravi:

»Zgradimo si blaginje grad na skalah del, omike blesku, a ne besed obilnih pesku.«

Ob tej priliki navajamo tudi začasni svet trgovinsko-industrijske zbornice v Ljubljani, v kateri so ostali včlanjeni tudi gostinski obrtni.

Začasni svet trgovinsko-industrijske zbornice

Za predsednika Trgovinsko-industrijske zbornice je imenovan Karl Čeč; za predsednika industrijskega odseka Richard Skubec in za podpredsednika dr. Ciril Pavlin; za predsednika trgovinskega odseka Albin Smerkolj in za podpredsednika Anton Fazarinc; za predsednika gostinskega odseka je imenovan g. Ciril Majcen.

Za člane industrijskega odseka so imenovani: dr. Kozma Ahačič, Ivan Avsenek, Bogomil Burnik, Karel Čeč, Evgen Ivanc, Josip Kavčič, inž. Kiebach, inž. Tomo Knez, Alojzij Kmetič, Anton Krejčič, dr. Ernest Rekar, Anton Rojina, Franc Sirc in Stane Vidmar.

Za člane trgovinskega odseka so imenovani: Maks Cukala, Franc Gorjanc, Jože Hrastelj, Franc Kamenšek, Edmond Kastelic, Anton Macun, Anton Merhar, Ferdo Pinter, Martin Plut, Dragotin Radej, Ivan Rojnik, Milko Senčar, Josip Senica, Franc Tavčar.

Za člane gostinskega odseka pa so imenovani: Josip Cajhen, Gojko Hribar, Anton Koritnik, Stefan Mekiz, Miro Peterlin, Josip Šerec, Ivan Škrli, Josip Verlič in Josip Vindišer.

Zasedanje banskega sveta

Poslovno poročilo oddelka za trgovino, obrt in industrijo je podal njegov načelnik g. dr. Trstenjak. Iz poročila posnemamo, da je bilo naše gospodarstvo v velikih težavah zaradi prehoda od razmeroma proste trgovine in gospodarstva v uravnavano trgovino in gospodarstvo. Prišli pa smo šele do začetkov uravnavanega gospodarstva, ki je v nekaterih panogah in smereh močnejše ali slabše poudarjeno. Uvedena je morala biti strožja kontrola uvoza in izvoza, poleg tega pa se je pokazala potreba uravnavanja v izmenjavi blaga na notranjem tržišču. Hitrejša prilagoditev zahtevam sedanosti je ovirana po tem, da naše gospodarstvo v dobi svobodnega udejstvovanja ni izvedlo racionalizacije obratov in normiranja proizvodnje. Tudi se ni pripravilo za porabo surovinskih nadomestkov. Vendar je naše gospodarstvo dokaj dobro prešlo težave. Industrija, obrt in trgovina so v Sloveniji lani zaposlovale nad 134.000 delojemalcev, kar je dokaz, da se povečuje delež industrijske in obrtne delavnosti.

Delo oddelka je lani naraslo za 33% in izkazuje delovodni zapisnik 32.557 spisov. Kontrola cen je imela 2.440 poslovnih spisov. Posli izvrševanja odredb uravnavanega gospodarstva so po obsegu začeli prekašati posle v zvezi z izvrševanjem zakona o obrtih. Ti posli so povrh še nujnega značaja, ker so roki izredno kratki, da oddelek komaj zmora, da preskrbi gospodarstvenikom potrebne dokumente. Izvrševanje odredbe o izvrševanju manjših zidarskih, tesarskih in kamnoseških obrti je povzročilo neugodne posledice, ker ti obrti niso vezani na predpogoj nujne krajeve potrebe. Zato je banovina predlagala ministrstvu, da se uredba spremeni v tej smeri.

Važnejši članki

v današnji številki

**OBRTNA ZBORNICA
SESTANKI KROJAČEV IN KROJAČIČ
V LJUBLJANI
KONFERENCA MESARJEV
V BEOGRADU
ZACASNI SVET OBRTNE ZBORNICE**

Gibanje obrti izkazuje neznatno povečanje novih.

Za obrtno pospeševanje sta država in banovina izdali nad pol milijona din, kar je prišlo v celoti neposredno v prid našemu obrtniku. Banovina je prirejela v prvi vrsti obrtnostrokovne tečaje, katerih je bilo do konca leta 1940 29, udeležilo pa se jih je 599 mojstrov in pomočnikov. Za vodstvo tečajev sta bila na razpolago 2 državna učitelja in 1 banovinski. 184 obrtnikom in obrtnoproduktivnim zadrugam je bilo od države in banovine odobrenih 200.000 din za nakup strojev in orodja. Pomagala je pri investicijah za vzorno lončarsko peč. Zagotovila si je vpliv na cene kisika, ki je važen za obrt.

Število strokovnih nadaljevalnih šol se je lani zvišalo na 89 s 294 razredi in 8223 učenci, od tega 2161 učenek. Število šol se je povečalo za 7, razredov za 7, učencev pa za 871. Vendar pa je še precej vajencev brez pouka zaradi oddaljenosti od krajev, kjer so šole. Stroški vzdrževanja šol so znašali 2.04 milijona din, od tega je dala banovina 0.46, občine 0.9, Zbornica 0.085, trg. združenja 0.017, obrtna združenja 0.03, prispevki vajencev 0.48 milijona din itd. Za stroške občasnih strokovnih tečajev pa je bilo izdanih 173.327 din. Banovina je nadalje iz svojih sredstev financirala izdajo šolskih knjig za strokovne šole, kar je znašalo 83.930 din.

Drž. osrednji zavod za žensko domačo obrt se nahaja v reorganizaciji. Banovina skrbi tudi za tehnično srednjo šolo in gradi tekstilno šolo v Kranju, katere gradbeni stroški so preračunani na 7.5 milijona din. Zgradba bo še letos pod streho. Obširno je bilo tudi delo banovinske poklicne posvetovalnice in posredovalnice.

Pri razpravi je eden od ban. svetnikov predlagal, naj Obrtna banka zniža obrestno mero za kredite in da na razpolago dolgoročno posojila za obrtništvo. Nastopal je proti uredbi o vodnih mlinih zlasti zato, ker se potoki poleti posuše in lahko obratujejo samo plovni mlini na rekah, zato naj se znižajo previsoke takse na te mline. Pozdravljal je ustanovitev obrtne zbornice. V učno delo na strokovnih šolah naj bi bilo pritegnjenih čim več res pravih strokovnjakov. Prispevki vajencev za vaješke šole naj bi se znižali, če že ne sploh odpravili.

G. Planina Lovro (Škofja Loka) govori o težkem položaju vajencev, ki morajo često delati pozno v noč in nimajo primernih stanovanj. Obrtniška društva naj take težave rešijo v sporazumu z vodstvom strokovnih šol.

Cenjenim naročnikom

Današnji številki Obrtnega Vestnika smo priložili položnice za vljudno prošnjo, da se istih čim prej poslužite in nakažete redno naročnino za tekoče leto, kakor tudi morebitne zaostanke. List ne prejema nikakih podpor in je navezan izključno na redno plačevanje svojih naročnikov. Ponovno vljudno prosimo, da to upoštevate in ne odlašate z plačilom naročnine.

Uprava Obrtnega Vestnika

IGLIČ FRANJO

Sestanki krojačev, krojačič, modistk in krznarjev v Ljubljani

V zimski dobi 1940—1941 je priredilo združenje krojačev, krojačič, modistk in krznarjev v Ljubljani več poučnih sestankov. Eden izmed teh sestankov je bil meseca decembra v restavraciji hotela Štruklja, na katerem je predaval o napovedi pridobitve gospod Josip Rebek, predsednik ZOD za dravsko banovino. V tem predavanju je vsestransko poučil navzoče glede vseh vprašanj davčnega značaja, ki prihajajo v poštev za našo stroko. Na prihodnjem sestanku v januarju sta predavala predsednik združenja gospod Može o davkih na splošno in gospod Jelovšek o kalkulaciji. Zanimivo je bilo, ko je slednji razčlenil posamezne postavke dela obleke po različnih kategorijah in ugotovil, da mojster pri današnjih cenah zaslužka z ozirom na rastočo režijo in mezde ne more več shajati, če še tako skromno živi. Po predavanju se je o tem vprašanju razvila živahna razprava, v teku katere navzoče članstvo ni moglo najti primerne in vsestranske zadovoljivega načina za rešitev tega problema. Ugotovilo je, da bo treba cene v tej stroki ponovno zvišati, sicer bo nemogoče vzdržati pri sedanjem stanju.

Zadnji sestanek se je vršil v februarju, na katerem je poročal g. Igljč o gospodarskem razvoju našega obrta od leta 1918 do danes. Med drugim je povedal tudi sledeče:

Predno se bomo posvetovali za naše bodoče gospodarske, socialne in strokovne načrte, si predložimo preteklost našega stanu v gospodarskem, socialnem in strokovnem pogledu ali z drugimi besedami, kako smo doslej delali.

Ko je bila končana svetovna vojna je bil naš krojaški stan kakor tudi ostali obrtniški stanovi popolnoma nepripravljeni in neorganizirani. To pa iz enostavnega razloga, ker med vojno obrtniške organizacije niso delovale in je bilo tudi našim prostovoljnim organizacijam delo onemogočeno. Ko pa smo se nato znašli pred velikimi gospodarskimi in strokovnimi spremembami, je bilo nujno potrebno v prvi vrsti, obrtni stan organizirati in pripraviti teren kako in kje se bo začelo z delom. Najtežje vprašanje je nastalo zaradi pomanjkanja surovin. Cene so skokoma rasle tako za blago kakor tudi za vsakdanje potrebščine. Kogar je čas našel nepripravljenega in kdor ni imel zadosti trgovskega duha in denarnih sredstev, ta je zastajal in se ni mogel dvigniti. Oni, ki je morda imel prihranjen denar se pa ni znal pravočasno obniti in pravilno nabaviti potrebno blago ter na ta način rentabilno plasirati svoj denar. Kdor pa je bil gospodarsko pravilno orientiran in je znal času primerno gospodariti, se ga pa še danes zavidajo. Z previdnostjo in pametno razsodnostjo je dosegel, da je postal gospodarsko dobro situiran, seveda pa je moral tudi naprej delati s skrbno pazljivostjo, da se je obvaroval pred premeri, ki bi utegnili biti tudi zanj usodopolni. Tudi take primere znanujemo v preteklosti, ko so se nekateri čutili popolnoma varne in so zaradi lastne neprevidnosti v svojem obrtnem poslovanju pozneje zašli v težkoče in neprijetnosti oziroma v neprimere. Mnogo je bilo tudi takih primerov, ko jim je dobra gospodar. konjunktura dala veliko dela, pa so zaradi neštedljivosti in brezskrbnega življenja in v prepričanju, da bo vedno tako, zašli v dolgove.

Prav tako imamo za nami primere, ki nam služijo kot vzgled strokovne izpopolnitve. Povojni čas nam je prinesel veliko presenečenje v tehničnem razvoju in racionalizaciji naših delavnic.

Le počasi se je začel razvijati duh po strokovnem napredku. Pripomniti moramo, da je bilo veliko zamujenega. Naši odjemalci, posebno boljši krogi, ki so imeli opravka v tujini v svojih poslovnih zadevah, so si ob takih prilikah nabavljali svoja oblačila v tujini. Državni uradnik, ki bi bil pač naš najštevilnejši naročnik, pa je bil ekonomsko v tako slabem položaju, da je njegova plača komaj zadoščala za golo hrano in stanovanje. To nam pokaže jasno sliko naše preteklosti. Pri tem pa si moramo

predložiti še mezdna gibanja od l. 1922 dalje, ko smo doživeli v vsaki seziji nove zahteve po zvišanju mezd in skrajšanju delovnega časa. Leta 1922. smo dobili nov zakon o delavski zaščiti in s tem 8urni delavni čas. Ta sprememba je prav naš stan precej prizadela, dokler se ni izvedla revizija tega zakona, ko smo dobili za lažje stroke 10-urni delovni čas, kar je veljalo tudi za našo stroko. Nadalje zaznamujemo v tem času tudi nove delavske socialne reforme OUZD, ki so mojstrom zopet prinesle nove obremenitve, saj je bilo z novim zakonom urejeno, da mora delodajalec plačevati polovico prispevka za bolniško zavarovanje in celoten prispevek za nezgodno zavarovanje. K temu se je priključilo končno še starostno zavarovanje delavstva, kar nam je zopet naložilo novo obremenitev za polovico prispevka. Ne smemo prezreti raznih paragrafov v zakonu o delavski zaščiti, ki so za delodajalca najhujši udarec, posebno iz razlogov nepoznanja tega zakona. To vse pa še ni bilo dovolj, ker smo dobili še inspekcijo dela, ki nas šikanira na vse mogoče načine pa tudi ne štedi z denarnimi kaznimi. Moramo pa biti tudi davčni eksekutorji za uslužbensi davek, za katerega smo odgovorni ter ga moramo odpremiti davčni upravi, sicer sledi zopet kazni. Končno smo dobili leta 1930 novi obrtni zakon, ki nam daje poleg vseh odgovornosti vzporedne socialne zakonodaje še nadaljne obtežilne paragrafe na primer §§ 167, 168, 219, 220, ko mora vajelec dobiti po enem letu za svoje delo nagrado in se ga mora po končani učni dobi zaposliti vsaj tri mesece. Zato, da ga učimo, da ga usposobimo strokovno, da si bo znal pozneje samostojno služiti kruh in da ga vzgajamo v dobrega in iskrenega državljana ter pripravimo vsestransko za samostojno življenje, mu moramo še plačevati. Pomočnik pa, ki gre na orožne vaje, mora po končanih orožnih vajah biti zopet sprejet v delo. V sedanjem času pa, ko gre na orožne vaje, ga moramo plačati štiri tedne. Glede zaščite obrtnika je značilen tudi paragraf obrtnega zakona, ki zahteva za samostojno izvrševanje obrta dovolilo — obrtni list, sicer zapade kazni.

Z ozirom na to, bi morali obrtniki imeti po zakonu popolno zaščito. Doživeli smo pa popolnoma nasprotno in je rezultat ta, da imamo v dravski banovini cca 10.000 šušmarjev. To nam jasno dokazuje, da oblasti v tem pogledu postopajo premalo rigorozno in se le prepogostokrat sklicujejo na socialne razloge.

V socialnem pogledu imamo iste izkušnje. Samostojen rokodelski mojster ali mojstrica sta prepuščena samemu sebi za primer starosti ali predčasni onemoglosti. Za tak primer je predvideno in mišljeno tako, da si mora samostojen obrtnik tekom svojega samostojnega dela toliko pridobiti, da lahko živi od svoje lastne rente, sicer ni vreden, da se ga naziva samostojnega mojstra. Ugotavljam pa, da po gori navedenih bremenih, ki jih mora samostojen mojster ali mojstrica doprinesati in utrpjeti ni mogoče, da bi si ustvarila kapital za dostojno preskrbo svoje starosti ali onemoglosti.

Ce se vse to zahteva od samostojnega obrtnika, potem je nujno, da se mu da popolno zaščito in možnost do služka in gospodarskega razmaha, ne pa, da se ga ovira na vse mogoče načine. Ce so že težki časi za tiste, ki razpolagajo z večjim obratnim kapitalom, koliko težji so šele za onega malega obrtnika, ki ima majhen obratni kapital ali pa sploh nobenega. K vsem težkim bremenom, ki so se nam nalagala smo doživeli v preteklem letu zakonitev minimalne mezde in končno še z uredbo uzakonjeno povišanje te minimalne mezde. O tem ne bom dolgo razlagal, ker vsakdo izmed nas vsak dan pri dnevnem poslu občuti in trpi zaradi tega problema.

Vsi ti problemi nam dajejo zadostno prepričanje, da naše gospodarske razmere niso v skladu z našimi prilikami in da so naše socialne razmere urejene po najmodernejših prilikah velikih na-

rodov. Slovenski narod ni eden tistih, ki morda ni deloven, ki ni gospodarsko produktiven. Pač pa nima možnosti in primerne prilike do razmaha. Naj navedem samo en primer naših Jugoslovenov, ki so zapustili svojo rodno grudo in si poiskali svojega obstanka v tujini.

V Splitu se pripravlja muzej naših izseljencev, ki bo prikazoval kulturni razmah in gospodarsko moč naših izseljencev iz vseh krajev držav, kjer so naši ljudje naseljeni.

Iz raznih grafikov in tabel je razviden med drugim sledeč zanimiv izkaz o imetju naših izseljencev, ki so se iz raznih razlogov izselili v druge države posebno v Ameriko, da si tam poiščejo dela in sreče. Naših izseljencev je v tujini 1.248.344.

Iz podatkov, ki bodo v muzeju na razpolago znaša njihova imovina 300 milijard dinarjev. V času od leta 1919 do 1937 so izseljeniške pošiljke v domovino znesle okroglo 15 milijard, na zapuščinah 1 milijardo in v naši državi investiran kapital 2 milijardi dinarjev. To znesse toliko kot 20letni budžet naše države. To sem navedel iz razloga, ker je razvidno, da so Jugosloveni narod, ki ima veliko naravno, prirojeno pridobitno silo in veliko trgovskega smisla. To pa pogrešamo ravno v naši stroki, kjer je to dvoje najbolj potrebno.

Pred seboj imamo sliko našega položaja in dela do danes. Na podlagi vseh naših izkušenj, ki smo jih doživeli v zadnjih 20 letih, pa se moramo v bodoče ravnati po povsem novih vidikih.

Ce si predložimo vso našo gospodarsko politiko, socialno, gospodarsko zakonodajo in strokovne razmere, je prvo, najvažnejše in poglobitno to, da pride mo do medsebojnega zaupanja in razumevanja. Ustvariti si moramo naš delovni načrt in s tem dati smernice, po katerih nam bo dajala uprava združenja vsa potrebna navodila in obvestila ter nas obenem opozarjala na vse neprimlike v razvoju dogodkov. Videli smo, da v pogledu nove zakonodaje danim nalogam nismo bili kos, ni se nam nudila prilika vsaj deloma uspeti z našimi zahtevami. Ker je bilo to nemogoče, se moramo danes sprijazniti z vsem tem položajem, v katerem živimo, posebno pa tudi s tem, kar še pride.

Zgodovina nam je priča, da je vsaka vojna prinesla nove razmere in nov razvoj.

Iz teh razlogov smatram, da moramo pred vsem začeti reševati gospodarske probleme. Zato pa imamo dovolj konkretnih primerov. Če pogledamo v naše vrste in pa našo stroko v tujini, vidimo, da so le oni uspevali, ki so znali v svojem obratu uvesti sistem, da konkretno povem, ki so si ustvarili svojo zalogo blaga in potrebščin. To vidimo v Ljubljani in po vseh ostalih mestih v Jugoslaviji, pa tudi že na deželi. Kdo bo to zmozel, je drugo vprašanje. Tisti, ki tega ne bodo zmogli, si morajo pomagati z ustanovitvijo nabavne zadrage. Tudi zato imamo praktične primere, le žal, da nismo to storili že pred dvema leti. Ker takrat temu še nismo dozoreli, moramo tembolj pohiteti zdaj. Ne smemo pustiti iz vida, da se državna gospodarska politika približuje velikim izpremembam. Opetovano smo čitali v časopisju, da bo država imela sama večja podjetja, kakor eksport, import, industrijo, ako ne v celoti, pa vsaj s točno kontrolo. Kar se tiče manjših obratov v trgovini in obrti pa potom združništva. Do tega bo prišlo brez dvomno. Tega pa ne bomo preprečili ne mi in ne drugi. Tok časa bo to veleva že z ozirom mna zahteve delavstva, ki zahteva, da se mu življenje zagotovi in to ne tako, da je njegova zaposlitev od danes do jutri. Tudi ta človek, ki ima družino, bo zahteval brezpogojno slišati take izjave in zahteve zastopnikov delavskih organizacij in delavske zbornice. Da je to delavstvu pač vseeno, če propade eno ali več podjetij, je vsakomur jasno. Glavno za njih je, da bo delavstvo tako plačano, da bo lahko živel času primerno.

Drugo vprašanje za nas postoji v strokovni sposobnosti. Tudi v tem pogledu se bližamo času po ameriškem sistemu, ki pravi, da je človek toliko vreden, kolikor zna. To je važno posebno za našo stroko. Morali bomo posvetiti vse sile za naš strokovni podvig

z lastno strokovno literaturo. Morali bomo ustvariti nekaj našega lastnega, ne pa da bomo vedno le odvisni od tujine, kot je bilo to doslej. S skupnim delom in močmi, s skupnimi naporimi bomo nekaj ustvarili in pokazali kaj zmoremo. Poglejmo naše tovariše v Zagrebu in Beogradu, da ne škilimo preko naše meje. V tem pogledu apeliram posebno na naše mlajše mojstre in mojstrice, pred vami je bodočnost in čakajo nas še hudi in težki napor.

Tretji važen problem pa je socialno vprašanje. Imamo zopet konkretne primere. Mi si moramo iz naših lastnih sredstev ustvariti, odnosno prihraniti nekaj za našo onemoglost in starost. Navzlic temu, da obrtni zakon predvideva starostno, onemoglostno in bolniško zavarovanje samostojnih obrtnikov, ki datira že iz leta 1930, pa še do danes ni uresničeno in izvedeno. Mi moramo skrbeti in redno pobirati prispevke za OUZD in še polovico dodati za zavarovanje našega pomožnega osebja. Nam pa se niti v tem primeru ne da, ko bomo vendar morali sami plačevati naše prispevke, brez druge osebe, ki bi nam polovico prispevala. V tem pogledu bomo morali stopiti v živahen kontakt z ostalimi obrtništvom, da se tako socialno zavarovanje stvori.

Končno pa naj še pripomnim, da za izvedbo vseh teh naših zahtev nismo kompetentni samo mi, temveč se bodo morale vse obrtniške panoge in vsi obrtniki složno povezati med seboj, da se bomo branili s skupnimi močmi in da bomo pripravljeni kjer koli in kadar koli. Pri tem ne smemo pozabiti na naše obrtniške organizacije, katerih predpogoj je, da se otresejo vseh strankarskih in političnih vplivov in strogo stanovsko same vodijo naš pokret.

Mislím, da je prav, da si damo za bodoče sami nalogo, kako bomo delali in kaj bomo storili za naš napredek in naše koristi.

1. Zaupati moramo v upravo združenja, ki naj bo čuvar naših zahtev in pomnoži svoje delo.

2. Iz gospodarskega vidika in za okrepitev našega položaja naj se takoj pristopi k delu za ustanovitev nabavljalne zadrage.

3. Podvzame naj se vse možnosti, kje bi se dalo naša bremena olajšati z ozirom na izredne prilike v oblačilni stroki.

4. Uprava naj dela z vso odločnostjo na tem, da pridejo vsi pripadniki oblačilne stroke pod pavšal za pridobitno ali pa v nižjo kategorijo. Posebno naj se dela na to, da naše modistke niso trgovke temveč obrtnice, ki naj brez izjeme pripadajo vse pod pavšal pridobitne.

5. Delati moramo na to, da bo med nami popolna solidarnost glede enotnih cenikov za naše izdelke. Pospešiti moramo pozneje kalkulacije. Zato naj bodo temelji že pri vajencih in vajenkah položeni na obrtno-nadaljevalni šoli.

6. Stremeti je treba za čim popolnejšo strokovno izobrazbo.

7. V socialnem pogledu je treba usmeriti delo z ostalimi združenji za uvedbo starostnega in onemoglostnega zavarovanja obrtnikov.

Na istem sestanku je g. Jelovšek poročal o šušmarstvu in nelojalni konkurenci ter naraščajočih cenah surovin. Dalj časa se je pomudil pri vprašanju strokovne sposobnosti pomožnega osebja ter naglasil, kako težko je danes dobiti zares dobro strokovno izvežbane delovne moči. Opozoril je na okolnost, da bo morala Delavska zbornica poleg prizadevanj in dela, ki ga vrši v zaščito delavstva, pospešiti in dati iniciativo delavskemu sloju tudi do večjega zanimanja po boljši strokovni izobrazbi. Pri tej priliki je naglasil dejstvo, da mora dobiti vajelec ali vajenka takoj ko postane pomočnik ali pomočnica, torej po končani učni dobi 4.75 din urne mezde ne glede na to kaj zna in koliko zna. S to odredbo, ki jo je smatrati za kvarno, se daje mladim pomočnikom odnosno pomočnicam potuha, ko je delodajalcu onemogočeno delati izjemo pri plači za tiste, ki nimajo zadostne kvalifikacije. Posledica tega pa bo ta, da se bo vsak mojster branil takih delovnih moči, iz česar nujno sledi povišanje števila brezposelnih.

Upravi združenja se je na teh sestankih priporočalo, da pospeši delo in pri-

prave za ustanovitev nabavne zadrage. Na vseh teh sestankih pa se je ponovno in ponovno pokazalo, v kako težkih pri-likah se borijo obrtniki naše stroke za svoj obstanek. Važno je, da se vršijo

taki članski sestanki, na katerih se ob-raznavajo vsa pereča gospodarska in strokovna vprašanja, katerih namen je zlasti, da vlijejo članom novega duha in poguma za svoj napredek in razvoj.

AMBROŽIČ JOŽE

Misli ob ustanovitvi Obrtne zbornice

Obrtništvo je dobilo svojo samostojno zbornico, to se pravi da se je finančno najšibkejši stan ločil od ostalega go-spodarstva in hoče v bodoče hoditi svo-ja pota. Kot pametni in uvidetni go-spodarstveniki so ostali stanovi, indu-strija, trgovina in gostinstvo, obdržali skupnost.

Prepričan sem, da je večina našega obrtništva radi svojega mizernega po-ložaja, v srečnem upanju, da mu bo v bodoče sijalo veliko lepše sonce pod okriljem sam. obrtne zbornice. Blagor njim, tudi živa vera osreči človeka.

Če pridem med obrtno družbo in go-vorim resnico, dokazano resnico in še bolj prepričevalno, da naj se obrtništvo ne vdaja prevelikemu upanju na zbolj-šanje svojega žalostnega položaja, če tudi smo dobili svojo zbornico, me vsak ogleduje z nezaupanjem, kot da sem tudi jaz eden od tistih, ki nočemo dobro obrtniku.

Prav pravi oni izrek da »Narod ho-če, da se ga vara«.

Finančno razmerje obrtnega odseka v skupni TOI zbornici je že temeljito obrazložil tov. Rebek v zadnji števil-ki »Obrtnega Vestnika«, zato se hočem dotakniti le dela članov obrtne zbor-nice in pa uspeha. Ali bo ta večji od dosedanjega.

V skupni ali ločeni zbornici ima pač vsak član pravico in tudi dolžnost da stavi razne predloge, ki se tičejo ali skupnih interesov obrtništva, lahko pa tudi gospodarstva enega okoliša pri ka-terem je prizadeto obrtništvo.

Uprava zbornice tak predlog skuša pri oblastvih uresničiti, in je končni uspeh le odvisen od oblastev, ki pač vsako zadevo ogledajo z vidika skup-nosti in zakona.

Tako je bilo v skupni zbornici in nič drugače nie bo v sam. obrtni zbornici

in če kdo drugače misli se vara, kdor pa drugače govori, pa narod vara.

Če pogledam nazaj na delo obrtnega odseka v skupni zbornici TOI moram reči da so vsi člani storili svojo dolž-nost. Bilo je stavljenih toliko važnih in koristnih predlogov za skupnost obrtnih interesov, da člani sam. obrt-ne zbornice ne bodo mogli kaj novega predložiti in bo treba pač vse ono iz skupne zbornice ponavljati. Uspeh bo pač isti v novi ali stari obliki.

Spominjam se da je bil stavljen na eni plenarnih sej skupne zbornice zelo umesten in za obrtništvo zelo važen predlog za delitev državnih in vojaških dobav, kjer je to mogoče, in je bil od plenuma z odobravanjem sprejet, toda vzlic energični pomoči gen. tajnika in ministra ni bilo mogoče to doseči.

Tako in nič drugače ne bo v SOZ.

Gornji razlogi so vodili nas vse, ki smo stali na stališču da je treba slo-vensko gospodarstvo držati skupaj, da smo vsaj v gospodarskih zadevah malo složni. In če se je uresničilo nasprotno stališče smatramo za dolžnost in imamo tudi korajžo, to odkrito povedati.

Naše geslo je bilo vedno, varovati obrtnika pred večjimi izdatki z istim uspehom.

Stojimo pred izvršenim dejstvom, da imamo svojo obrtno zbornico, ter bo-mo to naše stališče tudi v tej zbornici hoteli uresničiti, da z kakimi novimi izdatki našega obrtnika ne smemo obremeniti, ter bo treba delo tako vr-šiti, da bodo vsaj delno uresničene nade in upi vseh onih naših obrtnikov, ki so šli na delo za sam. zbornico v dobri nameri, da bo s tem pomagano našemu, pomoči potrebnemu obrtništvu. Želje in uspehi onih, ki jim je bila agitacija za sam. zbornico le demagogija, se ne smejo uresničiti.

Konferenca mesarjev in klobasičarjev v Beogradu

Od 10. do 12. februarja t. l. je bila v Beogradu velika konferenca mesarjev in klobasičarjev iz vse države, ki so se je udeležili delegati nad 200 po številu. Na tej konferenci se je razpravljalo o vseh važnih in aktualnih stanovskih vprašanjih. Sestavile so se resolucije, ki so jih posebne deputacije izročile mini-stru za prehrano. Med najvažnejšimi zahtevami mesarske stroke naj navede-mo:

1. da se vsa živina stavi pod kon-trolo cen in se iste dokončno maksimi-rajajo;
2. da se mesarjem zasigura primeren zaslužek pri prodaji svežega in prede-lanega mesa;
3. da se oproste kazni zaradi preko-račenja cen po predpisu čl. 8 uredbe proti draginji;
4. da se izda odredba o obveznem klan-ju v občinskih klavnicah in to za vso živino, čije meso je namenjeno javni in privatni potrošnji;
5. da se zabrani prodaja suhomesna-te robe v mlekarnah in sličnih trgovinah vobče, a v bufetih da se omeji na 5 kg, tako da se prodaja vrši samo za porabo v lokalu. Noben trgovec odnos-no gostilničar ne sme klati niti kupo-vati tako robo v svoje skladišče;
6. da se na novo maksimirajo cene surovi goveji koži in to po teži v treh kategorijah in sicer:

1. kategorija od 35 kg navzgor
2. kategorija od 25 do 35 kg
3. kategorija do 25 kg.

Kot osnovo za maksimiranje cen tem kožam naj se vzame cena, ki je bila na dan uveljavljenja uredbe o maksi-miranju cen surovim kožam domačega izvora običajna in to od 28 din do 32 din za kg.

7. da se dovoli mesarjem in klobasi-čarjem tudi prodaja tako zvanega gro-bega mesarskega mila, ki ga sami pro-izvajajo.

Glede davčnega vprašanja pa je kon-ferenca predlagala sledeče:

1. Da se istočasno s skupnim davkom na poslovni promet plačajo ob priliki klanja tudi vsi ostali državni in samo-upravni davki in doklade in to z ozi-rom na vrsto živine v zaklanem stanju; tozadevno naj se sporazumno z mesar-skimi organizacijami izdelajo posebne tabele. V krajih, kjer ni klavnic naj se vse to plača v pristojnih občinah.
 2. Da so v vseh davčnih odborih za-stopani tudi mesarji in po možnosti tudi veterinarji.
 3. Da se brez izjeme vsem mesarskim mojstrom odpiše davčni zaostanek do konca leta 1937, četudi se niso poslužili pravice ter vložili prošnje za odpis teh davkov.
 4. Da se za ostale davčne zaostanke dovoli obročno odplačevanje, kar naj velja tudi za vse samouprave.
- Konferenca je ob zaključku naslovila tudi nekaj zahtev glede posebnih me-sarsko-klobasičarsko strokovnih šol od-nosno tečajev.

Čitajte in širite OBRTNI VESTNIK!

Zakon o obvezni telesni vzgoji določa

Zakon o obvezni telesni vzgoji do-loča, da je dolžna vsa moška mladina od končane ljudske šole pa do končane-ga 20. leta starosti posecati obvezne te-lesnovzgojne tečaje. Po tem zakonu mo-rajajo posecati imenovane tečaje tudi vsi vajenci in pomočniki do 20. leta staro-sti, ki so zaposleni v obrtih. Vse obrtni-ke opozarjamo, naj svoje vajence in po-močnike ne ovirajo pri izpolnjevanju njihove zakonite dolžnosti, ker bi sicer oblasti bile prisiljene, da napram njim postopajo s kazensko sankcijo § 22. za-kona o obvezni telesni vzgoji.

XIV. redni občni zbor delni-čarjev Zanatske banke kra-ljevine Jugoslavije a. d. v Beogradu

a. d. Beograd sklicuje v nedeljo, dne 23. marca 1941 ob 9. uri dopolodne štirinajsti redni zbor delničarjev, ki bo v bioskopski dvorani Zanatskega doma v Beogradu, Žorža Klemansoa ulica št. 1, s sledečim dnevnim redom:

1. Izvolitev delovodje, treh skruti-narjev in treh overovateljev zapisnika zbora.
2. Poročilo upravnega odbora in pred-ložitve bilance za leto 1940.
3. Poročilo nadzornega odbora za leto 1940.
4. Odobritev bilance in poslovanja upravnega in nadzornega odbora za leto 1940.
5. Predlog o uporabi čistega dobička.
6. Volitev petih članov upravnega od-bora, dveh članov nadzornega odbora in dveh članov poslovnega odbora Glavne podružnice v Zagrebu.
7. Reševanje eventuelnih predlogov v smislu čl. 28 bančnih pravil.

Kontrola cen je razširjena skoraj na vse predmete

Na podlagi čl. 1. uredbe o kontroli cen z dne 4. februarja 1940. je minister za oskrbo in prehrano določil, da se upo-rablja kontrola cen v smislu te uredbe za naslednje predmete:

Živila:

- moka: pšenična, ržena in koruzna;
- otrobi: koruzni in pšenični;
- testenine domače proizvodnje vseh vrst — odprte in zaobaljene;
- riž;
- jedilno olje vseh vrst;
- svinjska mast za jed;
- kava, surova in pražena;
- čaj tujega izvora;
- kakao v zrnju, prahu in maslu;
- sveže meso, slanina in salo;
- suhomesnato blago in klobase po se-znamu, ki ga določi urad za kontrolo cen;
- kruh in sladkor.

Obleka in obutev:

- moška, ženska in otroška iz tkanin, ki so pod nadzorstvom cen, kakor tudi njih posamezni deli;
- plašči vseh vrst in izdelki iz tkanin, ki so pod nadzorstvom cen;
- plašči vseh vrst in izdelki iz kože pod nadzorstvom cen;
- plašči vseh vrst in izdelki iz kavčuka ter iz kavčukastih tkanin;
- tuljci za moške klobuke domače pro-izvodnje;
- moško, žensko in otroško perilo iz tka-nin pod kontrolo cen;
- pleteno moško, žensko in otroško pe-rilo, bombažno in volneno;
- nogavice, bombažne in volnene vseh vrst;
- obutev vseh vrst, izdelana iz kože pod kontrolo cen in sicer iz mastne kože vseh vrst, telečjega boksa in boksa juncev (goved) vseh barv in vrst ter kombinacij teh kož;
- obutev deloma ali popolnoma izdelana iz gumija in kož in vsi gumasti deli za obutev.

Tekstilno blago:

- surovi bombaž, domač in tuj;
- ovčja volna, surova (prana in neprana), domača in tuja;
- bombažno predivo vseh vrst, domače in tuje;
- volna in volnica za pletenje in vezenje vseh vrst;
- sukanec za šivanje vseh metraž, razen svilenega;
- molino amerikan vseh vrst in širin;
- srbsko bombažno platno, izdelano iz prediva do vključno št. 40 vseh vrst;
- beljeno bombažno platno v vseh izdel-kih in širinah;
- gradl vseh vrst, barv in širin razen gradla za žimnice in zavese;
- cic (kreton), poldelén vseh vrst in širin flanela, borhent vseh vrst in širin;
- šajak in sukno za narodno nošnjo;
- sukno za meščanske obleke (moško in žensko) domačega in tujega izvora;
- hlačovina, cajg;
- loden (hubertus) vseh vrst;
- kanapes, french, oksford in zefir vseh vrst in širin;

Delničarji, ki se želijo udeležiti zbora, morajo v smislu čl. 24 bančnih pravil deponirati svoje delnice najmanj sedem dni pred zborom, in sicer na blagajni centrale Zanatske banke Kraljevine Ju-goslavije a. d. Beograd, Žorža Klemen-soa ulica št. 1, ali na blagajnah Glavne podružnice v Zagrebu, Ilica št. 49, po-družnice v Ljubljani, Gajeva ulica št. 6 in podružnice v Sarajevu, Sime Miluti-novića št. 2.

Delničarji Zanatske banke se opozar-jajo, da delnice za udeležbo na zboru ni potrebno deponirati osebno, temveč jih lahko pošljejo tudi po pošti bodisi Cen-trali, Glavni podružnici v Zagrebu ali podružnicam v Ljubljani in Sarajevu, ter bodo v zameno prejeli vstopnice za zbor v smislu člena 24 bančnih pravil. Delničarji iz enega kraja, ki se želijo zbora osebno udeležiti, morejo v izogib stroškom poslati delnice skupno v eni pošiljki. V vsakem slučaju pa morajo Centrala ali Glavna podružnica v Za-grebu, podružnici v Ljubljani in Sara-jevu prejeti delnice vsaj sedem dni pred zborom delničarjev.

UPRAVA

popelin vseh vrst, bombažni in iz umetnega bombaža merceriziranega pre-diva;

- inlet (angin) vseh vrst in širin;
- naglavni robci vseh vrst, razen onih iz naravne ali umetne svile in mako-prediv finejših vrst;
- klot, serž, podlaga za rokave in žepe;
- jadrovin, vsa, razen samo bombažna;
- surova juta, tkanine iz jute za zavi-janje in vreče;
- konoplino predivo in kučina;
- vreče iz vseh vrst snovi in vseh ve-likosti;

pokrivala iz flanele, bombaža, volne, mešanice volne in bombaža razen luksuz-nih izdelkov.

Kurjava, razsvetljavo in pogon:

- vse vrste premoga, koksa, lignita in briketov;
- sveče vseh vrst razen voščenic;
- električni tok za razsvetljavo, gospo-dinjstvo in pogon.

Koža:

- surova, suha, soljena, in sicer: goveda, telet, juncev, bivolv in konj;
- kožni izdelki, in sicer I. podplatni:
- a) vse opankarsko usnje, II. vrhnja mastna kravina, čoklovina in telečja, mastni vratovi, okrajevina, hrbti, črna in rumena, gladka in negladka ter mast-ne cepanice, boks goveji in telečji, črn ali v barvah, duboks vaterpruf, šport boks in ostale vrste nepremočljivega usnja, vse domače proizvodnje;
- podplatno in vrhnje: podplati v po-lovicah, kruponi, vratovi, okrajniki ali v garniturah, podloge telečje in notra-njliki;

VI. sedlarsko: jermenski kruponi v kosih;

material za strojenje kož, in sicer tanin ter čreslovina.

Gradbeni material:

- opeka in strešniki, negašeno apno;
- cement;
- leseni gradbeni material po seznamu, ki ga sestavi urad za kontrolo cen.
- Železo in železni izdelki:**
- paličasto in trakasto železo vseh vrst in dimenzij;
- betonsko železo vseh vrst in dimenzij;
- fasonirano, hišno in T-železo;
- nosici U. T in I;
- vlečena žica, žgana in nežgana, pocin-kana v klobčičih vseh dimenzij od 1 mm naprej.

bodeča žica in kvadrasta v vsaki izde-lavi;

bela pločevina, črna pločevina, pocin-kana;

žebli iz železne žice od 4 mm naprej, žične vrvi od 8, 10, 16 in 24 mm do 150 metrov dolžine.

Steklo in stekleni izdelki:

Okensko steklo, steklo za svetilke.

Elektrotehnični material:

- podzemeljski armirani kabli;
- gola bakrena žica vseh tež;
- izolirana bakrena žica vseh debelin.
- Kmetijsko orodje, semena, umetna gno-jila itd.:

sekire, lopate, lopatke, motike, srpi, kose, vile železne in lesene, grablje železne in lesene, plugi za živalsko vprego in plužne glave, brane in robkači vseh vrst, robkači za koruzo, škropilnice za trto in sadje, reporeznice, slamoreznice, prašilci ter deli vseh strojev;

vrvarski izdelki za kmetijstvo;

semena, vse očiščeno: lucerna, detelja, živalska repa (krma), vseh vrst grahorica;

umetna gnojila vseh vrst;

žvepleni cvet;

rafija, modra galica, manila;

guma za vezanje rastlin;

meja za vrt.

Barvni material:

firnež, terpentin.

Kavčuk in kavčukasti izdelki:

surov, naravni in sintetični, regenerirana guma, stara gumasta obutev in odpadki iz gumij;

avtomobilske gume, gume za motocikle, bicikle, zunanje in notranje gume vseh vrst, gumaste cevi in vsi gumasti deli za škropilnice, vse vrste gumastih cevi za vodo, alkoholne pijače, bencin, olje, gumaste pipice, gumasta lepiva vseh vrst in barv;

gumirano platno vseh vrst in barv; termofori, blazine za bolnike in vrečice za led.

Milo in tehnične maščobe:

milo za umivanje in pranje razen luksuznega;

tehnične maščobe: loj, kokosovo olje, masne kisline, žvepleno olje, kolofonija, kostna mast, ribja mast, svinjska mast, neuporabna za jed, druge živalske masti (maščobe) in odpadki masti, vsa mastna rastlinska olja, ki se uporabljajo za izdelavo mila, če niso pod kontrolo kot jedilno olje.

Papir in papirnati izdelki:

ovojni papir vseh vrst po seznamu, ki ga sestavi urad za kontrolo cen, papirne vreče razen iz luksuznega papirja, kartoni, beli, leseni, sivi (patent), vsi knjižgoveški in dvakrat satinirani.

Razno:

parafin, čisti in mešani kositer;

šivalni stroji za domačo porabo, razen luksuznih izdelkov in na električni pogon.

Z uveljavljanjem te odločbe prenehajo veljati vse prejšnje, s katerimi so bili postavljeni pod kontrolo cen posamezni predmeti.

Urad za kontrolo cen bo izdal potrebna navodila za izvajanje te odločbe.

Povišanje poštnih pristojbin

S 1. aprilom se bo pristojbina za običajno pismo povečala v krajevnem prometu od 1 na 1.50 din, v medkrajevnem prometu pa od 1.50 na 2 din.

Že lani so bile v avgustu povišane telefonske in telegrafске pristojbine. od poštnih pristojbin pa je bila povišana samo tarifa za časopise. S 1. aprilom t.l. bodo uveljavljene naslednje povišane poštnje pristojbine:

Pristojbina za navadno pismo (do 20 gr) v krajevnem prometu se poviša od 1 na 1.50 din (pri večji teži se računa pristojbina kakor v medkrajevnem prometu). V medkrajevnem prometu se poviša pristojbina za pismo do 20 g od 1.50 na 2 din; za pismo do 50 g bo znašala v bodoče pristojbina 3 din (doslej 2), za pismo v teži do 250 g 4 din (3.50), do 500 g 6 din (5), do 1 kg 12 din (10) in do 2 kg 15 din (18).

Občutno se poviša **poština za odprte dopisnice** (razglednice), in sicer v krajevnem prometu na 1.50 din (doslej 1 din), v medkrajevnem prometu pa na 2 din (doslej 1 din).

Za književne oglase se bo v bodoče plačalo za vsak primerek do 100 g teže po 10 par (doslej 5 par).

Priporočnina za poštne pošiljke se poviša v krajevnem in medkrajevnem prometu od 3 do 5 din, v prometu z Grčijo, Rumunijo in Turčijo od 4 na 5 din, v prometu z ostalimi državami pa od 4 na 6 din. Prav tako se povišajo pristojbine za povratnico, za obvestilo, za zahtevo povračila pošiljke, za izplačilo povračila, nadalje postranske pristojbine v denarno nakazniškem prometu, pristojbine za poštne predale itd.

Pristojbina za poslovne papirje se poviša tako, da znaša za poslovne papirje v notranjem prometu do 100 g 2 din

(doslej 1.50), do 250 g 2.50 din (1.75), do 500 g 3 din (2.50), do 1 kg 4.50 din (4), do 2 kg pa 7.50 din (7).

Eksistenčni boj krojačev in šivilj v Mariboru

V ponedeljek dne 24. II. t. l. je bil v Gambrovi dvorani redni letni občni zbor združenja krojačev in sorodnih obrtov v Mariboru, katerega se je udeležilo lepo število združenega članstva. Občni zbor je vodil predsednik združenja g. Reicher, ki je uvodoma pozdravil navzoče zastopnike in podal obširno poročilo o poslovanju v letu 1940. in o splošnem položaju krojaške in šiviljske stroke poudarjajoč, da krojaška, šiviljska in sorodna obrt vsled nepredvidenih težkih razmer občutno čutijo motnje obratovanja in to radi pomanjkanja surovin in sicer manufakturnega blaga, raznega pribora, sukanca, svile itd. Vse te surovine smo naročevali od večjih trgovcev v tu in inozemstvu a sedaj ugotavljamo, da je večina inozemskih trgovcev svoje obrate likvidirala, domače trgovce pa se vsled pomanjkanja surovin in pretrganosti trgovskih zvez skrčile, kar vse je rodilo posledice, da krojači in šivilje zgbujajo odjemalce, ker ji ne morejo postreči v prejšnji meri. Ti odjemalci so navezani sedaj le na večje trgovce, ki razpolagajo še z zalogami manufakturnega blaga, vsled česar pa je obrtnik občutno prikrajšan na zaslužku in eksistenci.

Druga motnja v krojaški in šiviljski stroki pa je pomanjkanje sukanca, ki se sicer izdeluje v Mariboru, pa se žal v veliki meri prodaja na Hrvaško in v Srbijo, dočim ga za domače svrhe primanjkuje. Tozadevno apeliramo na Zbornico, da intervenira pri tukajšnji tovarni v prid lokalnim potrošnikom. Občutno škodo povzročajo dalje krojaški stroki tudi orožne vaje vsled katerih so v preteklem letu marsikateri združni člani ostali po cele mesece brez dela, ker so morali svoje obrate zapreti. V takšnih primerih bi morala davčna uprava postopati skrajno obzirno in takšne davkoplačevalce vsakršnega davka oprostiti.

Valj draginje je zavzel tudi našo stroko in ugotavljamo, da se je blago podražilo za celih 70%, pribor za povprečno 120%, draginja pa je zajela tudi vse druge življenjske potrebščine, vsled česar je prišlo do meznega gibanja naših pomočnikov in pomočnic, ki se je pričelo že poleti in zaključilo v jeseni s tako zvanim meznim sporazumom med delodajalci in delojemalci, na podlagi katerega so se plače

pomožnemu osebju zvišale za 35%, ker so se morali delodajalci prilagoditi uredbi o zvišanju minimalnih mezd od din 2.50 na din 4. Na tej podlagi so se potem mezde po sposobnosti delojemalca določile na tri razrede. Kljub temu pa naše članstvo ni moglo svojim izdelkom cen povišati vsled dejstva, ker štejemo med naše odjemalce precejšnje število uradništva, kateremu pa niso bili draginji primerne zvišani prejemki, prav občutno so bile prizadete zlasti šivilje, ki zapostujejo v večji meri neekvalificirane pomočnice, ki pri izdelavi toalet samo pomagajo ter si v večini primerih minimalne mezde niti ne zaslužijo.

Novost za leto 1940. je bilo pavšaliranje davka za vse obrtnike do dveh pomočnikov, s katero pa zadržano članstvo v splošnem ni bilo zadovoljno, zlasti ne tisti, ki so bili zadnja leta davka oproščeni vsled visoke starosti ali invalidnosti.

Posebno poglavje, ki vedno občutneje škoduje krojačem in šiviljam pa je sušmarstvo, ti sušmarji se znajo izgovarjati na vse mogoče načine, češ, da sploh nle delajo, ali pa, da delajo samo za lastno potrebo, samo da se izognejo zakonitim posledicam. Zato pri tej priliki apeliramo na merodajna mesta, da naj v bodoče napram prijavljenim sušmarjem postopajo bolj rigorozno in jih strogo kaznujejo. Skrajni čas bi že tudi bil, da izide vendar enkrat zakon o sušmarstvu, s katerim bi se onemogočilo nelegalno obratovanje, ki mora v polni meri prizadejati tudi tukajšnjo moško kaznilnico, katera še vedno v velikem obsegu sušmari in izdeluje obrtniške izdelke v ogromno škodo legalnemu krojaču davkoplačevalcu.

Največjo pažnjo pa moramo posvetiti obrtnemu naraščanju in njegovi izobrazbi. Zbornica za TOI je na zahtevo obrtništa pristala na reorganizacijo pouka in sicer v tem smislu, da se bode naraščaj vzgajal strokovno po strokovnih učiteljih, katerim bode dal direktive Zavod za pospeševanje obrta.

Dobili smo tudi samostojno Obrtno zbornico in upamo, da bode končno veljavno o reorganizaciji obrtniških združenj izpregovorila nova Obrtna zbornica in sicer na način, kakor to terjajo interesi obrtništva. Ob zaključ-

ku je g. predsednik omenil še žalostno dejstvo, da se še vedno slišijo pritožbe iz vrst našega članstva radi nelojalne konkurence. Zato apelira na članstvo, da se strogo poslužujejo in ravna po novih cenikih.

Gospod Pravdič je podal tajniško poročilo o celotni statistiki in registru združenega članstva v poslovnem letu 1940.

Nato je sledilo poročilo blagajnika. Pri slučajnostih se je razvila debata v katero je posegel gospod Kelc radi licitacije, ter naglasil, da se mora dati prednost obrtniku. Previsoke kavicije naj se omilijo in zahteva potrdila o plačanih davkih naj se odpravi.

G. Alojz Pistotnik je priporočal pietetno počaščenje umrlih članov ter predlagal, naj se siromašne podpre s primerno podporo, za kar naj se ustanovi posmrtninski sklad, tako, da bi vsak član plačal 10 din za vsakega umrlega člana.

G. Flerin je spregovoril nekaj besed o potrebi stanovskega zavarovanja obrtništva. Nujno je, da se stvar premakne z mrtve točke, saj je znano, da je država že svoječasno predložila osnutek takega zavarovanja obrtništva.

G. Kac je omenil, da se še vedno v moški kaznilnici v Mariboru obratuje in se izdelujejo oblačilni izdelki, kljub temu, da je pravosodno ministrstvo sporazumno z ministrstvom za trgovino in industrijo izdalo prepoved izdelovanja oblačil v moški kaznilnici. Zato predlaga, da združenje podvzame vse potrebne korake, da odpravi še obstoječe obratovanje in poskrbi, da se bo gornja prepoved striktno izvajala.

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije
A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Gajeva ulica 6

TELEFON ŠT. 20-30

CENTRALA BEOGRAD
GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB
PODRUŽNICA SARAJEVO

Delniška glavica Din 75.000.000.—
Udeležba države Din 30.000.000.—
Rezervni fond nad Din 5.000.000.—

PODELJUJE

obrnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoče račune in posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev.

SPREJEMA

od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune po najugodnejšem obrestovanju.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij.

IZDAJA

garancijska pisma za licitacije.

IZVRŠUJE

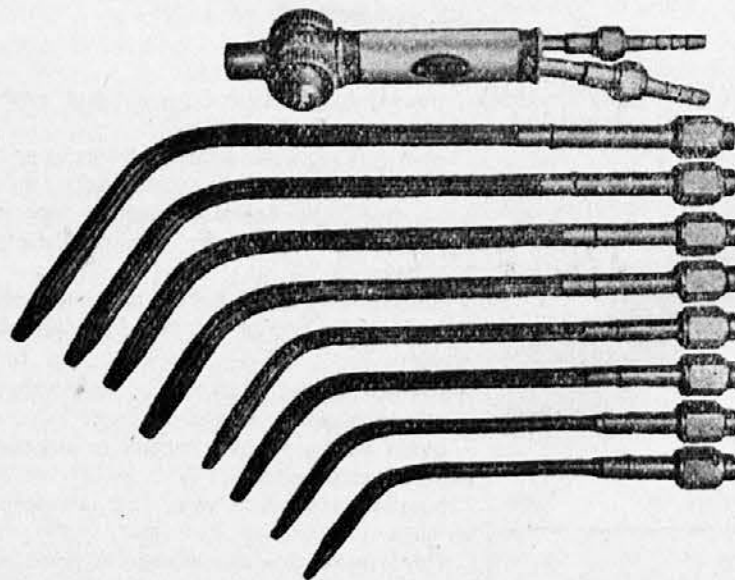
najkulantneje vse ostale bančne posle.

Obrtniki!

V vašem lastnem interesu je, da vse svoje denarne posle izvršujete pri našem denarnem zavodu!

ACETILENSKI GORILNIK

je najvažnejši del naprave za AUTOGENO VARENJE in REZANJE!

V gorilniku se mešata oba plina — acetylen in kisik — v prirobnem razmerju 1 : 1, na šobi gorilnika nastane plamen z vročino do 3100° C, s pomočjo katerega se kovine pri varenju pretaljujejo in pri rezanju predgreva in v pravilno uravnavanem gorilniku tudi leži osnova za dobro delo.

ZATO ni vseeno, kako je gorilnik izdelan.

Dobri so le prvovrstni izdelki, kateri se izdelujejo običajno v kompletni sestavi z 8 separatnimi uložki za varenje in 1 uložkom za rezanje.

Tak prvovrsten gorilnik je »OPTIMUS« to je »najboljši« in izdelujejo ga, ter prodajajo po ugodni ceni:

AGA RUŠE d. d. udružene jugoslovenske tvornice acetilena in oksigena
Ruše pri Mariboru

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje **30** let posojila v tekočem računu, proti vknjižbi in poročstvu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam.

Lastna denarna sredstva so znašala 31. dec. 1938
Din 8.255.940.64, varnostni zaklad Din 1.215.350.—
rezervni zaklad Din 1.183.820.—